

WPROWADZENIE

Obserwowane od dziesięcioleci procesy urbanizacji prowadzą do rozprzestrzeniania się miast o silnej dynamice rozwoju i tworzenia się form osadniczych, które ogólnie nazywa się aglomeracjami¹. Obecnie procesy te określamy metropolizacją². Według *Krajowej Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Polski*, obszar bydgosko-toruński jest jednym z dziewięciu obszarów metropolitalnych. Podział terytorialny kraju z 1999 r. oba miasta połączył w jedno województwo – kujawsko-pomorskie. Dla wzmocnienia współpracy obu ośrodków została podzielona siedziba władzy na administrację publiczną i władzę samorządową. Bydgoszcz przejęła tę pierwszą, ale strategia rozwoju nakazuje ścisłą współpracę samorządów i społeczności Bydgoszczy i Torunia. Powołana przez Marszałka Województwa Rada Konsultacyjna określiła kierunki rozwoju każdego z tych dwóch miast w dokumencie: *Wizja Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego*. W strategii rozwoju województwa opracowanej na podstawie tego dokumentu, Bydgoszcz przyznano, za kluczowy, rozwój funkcji naukowo-kulturalnej, w tym głównie funkcji naukowo-badawczych³.

Oba miasta zawsze konkurowały między sobą, dlatego wytworzyły się w wielu aspektach funkcje komplementarne. Bydgoszcz ma ugruntowaną pozycję w zakresie kultury muzycznej – opera, filharmonia, Akademia Muzyczna, szkoły muzyczne, cykliczne festiwale muzyczne. Toruń ten zakres sztuki dopełnia sztuką teatralną. W zakresie kultury materialnej Bydgoszcz wyróżnia się zabytkami hydrotechnicznymi, Toruń imponującym dziedzictwem architektury epoki średniowiecza, co jest podstawą turystyki na szeroka skalę.

W nauce, podobnie jak w innych dziedzinach, Bydgoszcz i Toruń uzupełniają się. Toruński Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika jest silnym ośrodkiem naukowym w skali kraju, ale wyłącznie o profilu humanistycznym. Natomiast Bydgoski Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. J. Śniadeckich jest

---

¹ B. Malisz, 1981, *Zarys kształtowania układów osadniczych*. Wydanie drugie uaktualnione i przetworzone, Arkady, Warszawa, s. 17.

² Por. T. Markowski, T. Marszał, 2006, *Metropolie, Obszary metropolitalne, Metropolizacja, problemy i pojęcia podstawowe*. KPZK PAN, Warszawa, s. 10-11.

³ Wysocka E., 2005, *Geneza i perspektywy Bydgosko-Toruńskiego obszaru metropolitalnego*. „Urbanista” nr 4.

uczelnia techniczną, ukierunkowaną na rozwój technologii innowacyjnych. Poza tym ma duże możliwości rozwoju struktury przestrzennej uczelni. Oba miasta przestrzennie łączy Fordon, monofunkcyjna, nieomal 100-tysięczna jednostka mieszkaniowa.

Fordon jest formalnie dzielnicą Bydgoszczy. Zarówno wielkość tej jednostki, jak i położenie między Toruniem a Bydgoszczą wskazują na możliwość i potrzebę przekształcenia jej w samodzielną jednostkę osiedleńczą, dopełniającą istniejący układ bydgosko-toruński, tworząc trójczłonową metropolię Bydgoszcz–Fordon–Toruń.

Prezentowany Biuletyn zawiera opracowania poruszające najistotniejsze aspekty potencjalnego rozwoju funkcjonalno-przestrzennego Bydgoszczy w procesie metropolizacji Obszaru Bydgosko-Toruńskiego. Problematyka opracowań dotyczy:

- układu przestrzennego miasta ujawniającego brak ciągłości funkcjonalno-przestrzennej, zarówno w poszczególnych jednostkach funkcjonalnych, jak i między nimi w obszarze miasta;
- wskazania możliwych słabości w procesie przekształcania Fordonu w samodzielną jednostkę osiedleńczą, jako zwornika funkcjonalno-przestrzennego trójmiejskiego układu Bydgoszcz–Fordon–Toruń;
- Brdy jako podstawy organicznej struktury Bydgoszczy – wskazanie na wyróżniający miasto element, jakim jest układ hydrograficzny;
- Bydgoszczy jako centrum kultury regionu – ujawnienie zasobów kulturowych, ich indywidualności, historii, obecnej roli i możliwości przekształceń zdegradowanych, ale ważnych fragmentów dla kultury miasta;
- współczesnych inwestycji w relacji z zabytkowymi układami przestrzennymi na przykładzie bydgoskiego rynku i toruńskich Jordanek.

Barbara Sierecka-Nowakowska